

Реферат на тему: "Ясунарі Кавабата"

Ясунарі Кавабата

Реферат з світової літератури

на тему:

"Ясунарі Кавабата"

У кінці XIX — на початку XX століття японська поезія переживала свій злет. Поезія старої Японії створила мистецтво ліричної мініатюри хоку та танка; зараз же з'явилась нова форма віршування "сінтайсі" (дослівно "вірші нової форми"), які були схожі на наш білий вірш, мали необмежену кількість рядків, здебільшого дванадцятискладових; разом з новою формою прийшов і новий зміст— в японській поезії настав період романтизму. Романтичні віяння не обминули і традиційних форм: з'явилися нові теми, нові образи в танка. Поети-романтики створили "Товариство нової поезії" і почали видавати журнал "Ранкова зірка".

КАВАБАТА (Kawabata), Ясунарі народився 11 червня 1899 р. 16 квітня 1972 р. Японський письменник Ясунарі Кавабата народився в Осаке в освіченій і багатій сім'ї. Його батько, лікар, помер, коли Ясунарі було усього 2 року. Після смерті матері, що пішла через рік після смерті батька, хлопчик був взятий на виховання дідом і бабкою по материнській лінії. Через декілька років померли його бабуся і сестра, і хлопчик залишився зі своїм дідом, якого дуже любив. Хоч в дитинстві До. мріяв бути художником, у віці 12 років він ухвалює рішення стати письменником, і в 1914 р., незадовго до кончини діда, починає писати автобіографічну розповідь, яка публікується в 1925 р. під назвою "Щоденник шістнадцятирічного".

Продовжуючи жити у родичів, До. поступає в токійську середню школу і починає вивчати європейську культуру, захоплюється скандинавською літературою, знайомиться з творами таких художників, як Леонардо да Вінчі, Мікельанджело, Рембрандт і Поль Сезанн. У 1920 р. юнак поступає в Токийський університет на факультет англійської літератури, однак на другому курсі береться за вивчення японської літератури. Його стаття в студентському журналі "Синіть" ("Новий напрям") привернула увагу письменника Кан Кикуті, що запропонував До., який в цей час (1923) вчився на останньому курсі, стати членом редакції літературного журналу "Бунгей сюндзю" ("Література епохи"). У ці роки До. з групою молодих письменників засновує журнал "Бунгей дзидай" ("Сучасна література") рупор модерністського напрямку в японській літературі, відомого під назвою "синканкакуха" ("неосенсуалісти"), яка перебувала під сильним впливом модерністських письменників Заходу, особливо таких, як Джеймс Джойс і Гертруда Стайн.

Перший літературний успіх починаючому письменнику принесла повість "Танцівниця з Ідзу" (1925), де розповідається про студента, що закохався в молоденьку танцовщицю. Два головних персонажі, автобіографічний герой і невинна дівчина-героїня, проходять через всю творчість К. Внаслідок учень К. Юкіо Місіма

відгукувався про характерне для творчості До. "культе діви" як про "джерело його чистого ліризму, що створює разом з тим настрої похмурий, безвихідне". "Адже позбавлення невинності може бути уподібнене позбавленню життя... У відсутність кінцівки, досяжності є щось загальне між сексом і смертю..." писав Місіма.

У книзі "Птаха і звіри" (1933) розкажується про холостяка, який відмовляється від спілкування з людьми і знаходить мир серед тварин, пестячи спогади про дівчину, яку любив в молодості. У 30-е рр. творчість До. стає більш традиційним, він відмовляється від ранніх літературних експериментів. У 1934 р. письменник починає роботу над "Сніжною країною", повістю про відносини токійського гульвіси середніх років і дорослої сільської гейші. Написана з підтекстом, в еліптичному стилі (в дусі "хайку", силлабіческою японської поезії XVII в.), "Сніжна країна" не має зв'язного, продуманого сюжету, складається з серії епізодів. ДО. довго працював над романом: перший варіант з'явився друкується в 1937 р., і останній, остаточний, тільки через десять років.

Під час другої світової війни і в післявоєнний період До. старався бути збоку від політики, ніяк не реагуючи на те, що відбувалося в країні. Він довго подорожував по Маньчжурії і багато часу приділив вивченню "Саги об Гендзі", класичному японському роману XI в. У загадковій повісті К. "Тисячекрилий журавель" (1949), в основі якій лежить традиційна японська чайна церемонія, простежуються елементи "Саги об Гендзі". Саме повість "Тисячекрилий журавель" найкраще відома на Заході, хоч багато які критики вважають, що "Стогін гори" (1954), сімейна криза в шістнадцяти епізодах, є твором більш довершеним. Повість До. "Озеро" (1954), де описується еротична мана і використовується прийом "потoku свідомості", американський письменник і есеїст Едмунд Уайт назвав "так же стислою і насиченою, сколь же природної і продуманої, як ідеальний чайний сад".

У "Будинку сплячих красунь" (1961) розкажується про старика, який в пориві крайнього відчаю відправляється в публічний будинок, де дівчата знаходяться під таким сильним наркотичним сп'янінням, що навіть не помічають його присутності. Тут він намагається знайти значення буття, позбутися самотності. У цьому творі, писав критик Артур м. Кимбалл, "майстерність До. виявилася в поєднанні думок про смерть з мозаїкою життя, нагнітання напруження поєднується з квітчастим відступом... З точки зору Едгара По, це ідеальна розповідь, в якій автор домагається багатозначного ефекту".

У 1931 г. К. одружується на Хидеко і поселяється з дружиною в древній самурайській столиці Японії, в м. Камакура, на півночі від Токіо, де у них народжується дочка. Літо вони звичайно проводили на гірському курорті Каруйдзава в котеджі західного типу, а взимку жили в будинку японського стилю в Дзуси. Неподалеку від Дзуси у До. була квартира, де він працював в традиційному японському кімоно і дерев'яних сандалях.

У 1960 р. при підтримці держдепартаменту США К. здійснює турне по декількох американських університетах (в число яких входив і Колумбійський університет), де веде семінари по японській літературі.

У своїх лекціях він вказував на безперервність розвитку японської літератури з XI по XIX в., а також на глибокі зміни, що відбулися в кінці минулого сторіччя, коли японські письменники випробували сильний вплив своїх західних побратимів по перу.

Ймовірно, внаслідок впливу, що зріс Місими (письменника, кіноактора і політичного діяча правої орієнтації) До. в кінці 60-х рр. пориває з політичним нейтралітетом і разом з Місимою і двома іншими письменниками підписує петицію проти "культурної революції" в комуністичному Китаї.

У 1968 г. К. отримав Нобелівську премію по літературі "за письменницьку майстерність, яка передає суть японської свідомості". Будучи першим японським письменником, що отримав Нобелівську премію, До. в своїй промові сказав: "Все своє життя я прагнув до прекрасного і буду прагнути до самої смерті". З типово японською скромністю він помітив, що не розуміє, чому вибір пас саме на нього; проте він висловив глибоку вдячність, сказавши, що для письменника "слава стає тягарем".

У 1970 р., після невдалої спроби організувати повстання на одній з японських військових баз, Місима здійснює характери (ритуальне самогубство), а через два роки тяжелобольной До., який щойно вийшов з лікарні, де він обстежувався як наркоман, також кінчає життя самогубством він труїться газом у себе вдома в Дзуси. Цей вчинок приголомшив всю Японію, весь літературний світ. Оскільки письменник не залишив посмертної записки, мотиви самогубства залишилися неясними, хоч висловлювалися припущення, що, можливо, самогубство викликане аналогічним вчинком його друга, що глибоко приголомшив письменника.

По іронії долі, в своїй Нобелівській лекції До. говорив: "Яка б ні була міра відчуженості людини від миру, самогубство не може бути формою протесту. Якою б ідеальною ні була людина, якщо він здійснює самогубство, йому далеко до святості".

У романах До., які відрізняються другим планом і недовомленістю, переплітаються модерністські прийоми і елементи традиційної японської культури. У статті, надрукованій в "Нью-Йорк таймі", Такаси Ока зазначає, що в творчості До. "західний вплив перетворився у щось чисто японське, і проте книги До. залишаються в руслі світової літератури".

Крім Нобелівської премії, До. отримав також премію "За розвиток літератури" (1937), Літературну премію Академії мистецтв (1952). У 1954 р. він був прийнятий в Японську академію мистецтв, а в 1959 р. нагороджений Франкфуртської медаллю імені Гете. Крім того, в 1960 р. письменник отримав французький орден Мистецтва і літератури, премію Франції "За кращу іноземну книгу" і орден Культури від японського уряду в 1961 г. К. був президентом японського ПЕН-клубу з 1948 по 1965 р., а після 1959 р. став віце-президентом міжнародного ПЕН-клубу.

Уривок з твору "Снігова країна"

Поїзд проїхав довгий тунель на кордоні двох провінцій і зупинився на сигнальній станції. Звідси починалася сніжна країна. Ніч посвітліла.

Дівчина, що сиділа по іншу сторону проходу, піднялася, підійшла і опустила вікно поруч з Симамурой. У вагон увірвався холодний, що пахнув снігом повітря. Дівчина

далеко висунулася у вікно і крикнула в пустоту:

— Пан начальник станції!.. Пан начальник станції!..

Неквапливо ступаючи по снігу, підійшла людина з ліхтарем. На ньому була хутряна шапка, що закривала вуха, і шарф до самого носа.

Невже дійсно так холодно, подумав Симамура і подивився у вікно.

Пустинне місце. Лише вдалині, біля підніжжя гори, де темрява поглинала сніжну білизну, виднілося декілька сумовитих будов барачного типу, очевидно казенні будинки для залізничників.

— Це я, пан начальник! Як поживаєте?

— А-а, це ти, Йоко!.. Додому, значить, їдеш... А у нас знову холоди.

— Я чула, молодший брат тепер тут, у вас, служить. Спасибі, що про ньому потурбувалися.

— Служить, служить, так боюся, зачахне він тут з туги. Таке це уже місце. Шкода, зовсім адже ще молодий парнишка.

— Зовсім молодий, маленький навіть. Ви уже, пан начальник, доглядіть за ним, повчіть його, прошу вас!

— Гаразд, догляджу. Так він поки нічого, здоровий, з роботою справляється...

А у нас тут скоро сама гарячий час наступить. У минулому році такі сніги були, острах! І без кінця сніжні обвали. Всі поїзди тут застрявали. Так і стояли на шляхах. Жителям ближніх сіл роботи подвалило — вони день і ніч варили рис для постраждалих.

— Пан начальник, здається, ви дуже тепло одягнуті? А брат писав, що досі навіть без жилетки ходить.

— Я-то? Тепло — на мені цілих чотири кімоно. А молодим що? Як наступлять холоди, вони, знай, сакэ тягнуть. А потім простуджуються, валяються там... — Він махнув ліхтарем у бік казенних будинків.

— Як, невже і мій брат пити початків?

— Так немає...

— Пан начальник, ви вже йдете?

— Так, до лікаря мені треба. Поранився я.

— Ой, ось нещастя-то!..

Начальник станції — хоч на ньому понад кімоно було ще пальтом — повинне бути, не хотів затримуватися і базікати на холоді. Вже повернувшись спиною, він сказав:

— Ну, щасливо тобі доїхати!

— Пан начальник, скажіть, а зараз брат не на чергуванні? — Погляд

Йоко ковзнув по снігу. — Пан начальник, ви уже доглядите за ним, благаю вас!

Її голос був до болю прекрасний. Здавалося, він розсипається луною по сніжному простирадлу ночі, але не втрачає свого високого звучання.

Поїзд рушив, а дівчина не відходила від вікна. Коли їх вагон порівнявся з начальником станції, що крокував вздовж шляхів, вона знов крикнула:

— Пан начальник, передайте, будь ласка, брату, нехай в наступний вихідний

додому приїде...

— Хо-ро-шо!.. — у весь голос закричав начальник станції.

Йоко закрила вікно і притисла долоні до щок, що розчервонілися.

Тут, в гірському районі, на кордоні двох провінцій, чекали снігу. Три снегоочистителя стояли наготові. У тунелі з півдня на північ тягнулася лінія аварійної сигналізації на випадок сніжних обвалів. Для розчищення сніги були мобілізовані п'ять тисяч робітників і добровільна молодіжна пожежна команда в складі двох тисяч чоловік.

Дізнавшись, що молодший брат Йоко служить на сигнальній станції, що знаходиться під загрозою обвалу, Симамура відчув до незнакомке ще більший інтерес.

Він уявно називав її "дівчина". Він не знав, ким доводиться їй чоловік, з яким вона їхала, але трималися вони як чоловік і дружина. Проте, чоловік був хворою, і в таких випадках жінка звичайно починає залицятися за своїм супутником, і обидва вже поводяться без властивої неблизьким людям стриманість, і, чим більше жінка залицяється, тим більше походять вони для стороннього ока на подружню пару.

Але Симамура уявно відділив її від супутника і називала "дівчина" — така вона справляла враження. А крім того, він дивився на неї по-особливому, спостерігав за нею всю дорогу, і в його душі з'явилися якісь натяки на ніжність, тому йому і хотілося так про неї думати — "дівчина".

Години три назад Симамура, роздивляючись своєю лівою рукою, із здивуванням зазначив, що не він сам, а лише рука з всією свіжістю зберігає спогад про жінці, до якої він зараз їхав. Він, Симамура, немов би забув її, вона стала розпливчатої, невизначеної, і всі зусилля викликати в пам'ять її образ були марні. Очевидно, у рук є своя пам'ять, і не Симамура, а тільки ця рука, що не забула жіночого тепла, дотику, тягнеться до жінки. У подиві Симамура навіть підніс до очей руку, а потім просто так провів нею по віконному склу і трохи не викрикнув від подиву: на склі виник жіноче око. Нічого особливого в цьому не було, просто скло відображало що сиділа по той бік проходу дівчину. Але Симамура думав про інше, тому так і здивувався. Раніше за відображення не було — скло запітнівати від парового опалювання, але, коли Симамура провів по склу рукою, воно відразу перетворилося в дзеркало, тому що за вікнами вже згустилися сутінки, а у вагоні горів світло.

Відбилося тільки одне око дівчини, але і одне її око здавалося надзвичайно красивим. Симамура, всім своїм виглядом зобразивши дорожню тугу, протер долонею все скло.

Дівчина сиділа трохи схилившись уперед і зосереджено, майже не блимаючи, дивилася на того, що лежав перед нею чоловіка. Її погляд, її напружені плечі, здавалося, свідчили, наскільки вона серйозно до всього відноситься. Чоловік лежав головою до вікна із зігненими в колінах ногами, що доводилися на рівні грудей дівчини. Їх місця у вагоні третього класу були не прямо навпроти Симамури, а навскоси, за іншими місцями, і в склі чоловік відбивався не весь.

Зі свого місця Симамура відмінно бачив дівчину, що сиділа наискосок, але старався

не дивитися в її сторону, йому було ніяково. Коли він сідав в поїзд, краса дівчини, якась прохолодна і пронизлива, уразила його, але в ту ж мить він побачив бліду, жовту чоловічу руку, що стискала її руку, і вирішив, що дивитися незручно.

Відображене в склі обличчя чоловіка справляло враження спокою і умиротвореності, можливо, тільки тому, що він дивився на груди дівчата. Так і взагалі, здавалося, весь він, зломлений хворобою, виділяв якусь ледве помітну, але сладостную гармонію. Йому під голову був підкладений шарф, вільний кінець якого прикривав його рот і щоки, а як тільки він наповзав на ніс, дівчина, не дожидаючись просячого погляду чоловіка, м'яким рушенням його поправляла. Вона робила це нескінченно часто і абсолютно природно, і що спостерігав на ними Симамура чомусь приходив від цього в роздратування. А ще вона весь час поправляла поділ пальта, що укутувало ноги чоловіки. І також природно, без всякої нарочитості. Очевидно, вона втратила уявлення про весь навколишнього і вся була спрямована в нікому незнану, свою далечінь. У Симамури створилося враження, неначе не чуже горе він бачить, а нескінченні фокуси якогось дивного сну. Можливо, тому що він бачив це відображенням в дзеркальному склі.

У глибині дзеркала струмував вечірній пейзаж, тобто не сам пейзаж, а також його відображення, і обидві відображені картини напливали подвійним кадром, як в кінофільмі. Між фоном і дійовими особами був відсутній яка б те ні було зв'язок, примарна ілюзорність дійових осіб і хиткий біг пейзажу розчинялися один в одному і створювали містичний мир символіки. Це відчуття було настільки сильним, що Симамура застиг від захоплення, коли на

обличчі дівчини раптом спалахнув вогник, що засвітився десь в полі.

Після заходу сонця небо над далекими горами ще зберігало бліду розоватість і пейзаж за віконним склом ще не повністю розплився у імлі. Але у пейзажу залишилися тільки контури, фарби зникли, і все навколо:

гори, поля — здавалося дуже сумовитим, обыденним, позбавленим яких-небудь примітних крес. І все ж була в цьому пейзажі деяка пристрасна напруженість, як в невловимому потоку почуттів. Через обличчя дівчини, звичайно.

Відображене в склі обличчя закривало частину пейзажу за вікном, але навколо постійно мигтіли образи вечора, і тому обличчя здавалося прозорим. І все же неможливо було через безперервне мигтіння пересвідчитися, чи дійсно прозоре це обличчя. Створювалася ілюзія, що вечірній пейзаж біжить не на задньому плані, а прямо по обличчю дівчини.

У вагоні було не дуже ясно і дзеркало було нетеперішнім часом, воно не відкидало світла, не давало виразного зображення. І Симамура, що дивився в дзеркало, поступово забув про нього, він бачив тільки дівчину, що пливе в потоку вечірнього пейзажу.

Саме в цей момент на обличчі дівчини і спалахнув вогник. Відображений вогник був слабим і не погасив справжнього вогника за вікном, але і той, справжній, не погасив свого відображення. Вогник проплив крізь її обличчя, однак не освітив його — це був холодне, далеке світло. І все ж зіниця раптом спалахнув в той момент, коли

вогник наплив на відображений в склі око, і це був вже не око, а прекрасний, загадковий, фосфоруєчий світляк, що пливе в хвилях вечірніх сутінків.

Йоко не помічала, що за нею спостерігають, вся її увага була поглинена хворим. Але якби навіть вона обернулася в сторону Симамури, вона б побачила не своє відображення в склі, а що дивиться у вікно чоловіка і все одно б нічого не помітила.

Спостерігаючи крадькома за дівчиною, Симамура абсолютно забув, що веде себе по відношенню до неї не дуже-то красиво. Його принадила ірреальність дзеркала, що відображало вечірній пейзаж.

Можливо, через цю ж ірреальність він раптом відчув себе персонажем якоїсь повісті і проникся ще більшим інтересом до дівчини в той момент, коли вона — також надзвичайно серйозно — заговорила з начальником станції.

Коли поїзд відійшов від станції, темрява за вікнами стала непроникною.

Дзеркало, як тільки зник потік пейзажу, втратило свою магічну силу.

Правда, красиве обличчя дівчини все одно в ньому відбивалося, але в цій красі була прозора холодна ясність, незважаючи на ніжну турботу, що виявляється дівчиною до свого супутника, і Симамура не став більше протирати запітніле скло.

Але цікавості Симамури було призначено спалахнути ще раз: дівчина і її супутник зійшли на тій же станції, що і він. Симамура навіть обернувся до них, немов вони мали до нього якесь відношення, і його погляд питав: що ж далі? Але він тут же присоромився своєї поведінки, зовсім уже непристойної, так і холодне повітря, що обдало його на платформі, подівав отрезвляюче. Не дивлячись більше в їх сторону, Симамура перейшов шлях перед паровозом.

Коли чоловік, тримаючись за плече дівчини, хотів також перейти шлях, станційний службовець помахом руки зупинив їх.

З темряви виник довгий товарний склад і приховав їх від Симамури.